

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 11.9.2009
KOM(2009) 467 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI IR
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

Didesnė intelektinės nuosavybės teisių apsauga vidaus rinkoje

TURINYS

1.	Intelektinės nuosavybės teisių apsauga. Ilgalaikio įsipareigojimo įgyvendinimas.....	3
2.	Siekis suprasti uždavinius ir sumažinti pavojus. ES prekių klastojimo ir piratavimo stebėsenos centras	5
2.1.	INT apsaugos rėmimas teikiant visapusišką informaciją ir dalijantis gerąja patirtimi	6
2.2.	Stebėsenos centro, kaip suinteresuotosioms šalims ir valstybėms narėms skirtos platformos, kūrimas.....	7
3.	Visos Europos administracinio bendradarbiavimo skatinimas	8
3.1.	Nacionalinių struktūrų ir sistemų skaidrumo didinimas	8
3.2.	Tarpvalstybinio bendradarbiavimo skatinimas naudojantis šiuolaikinėmis informacijos mainų priemonėmis.....	9
4.	Bendraminčių telkimas. Tarpininkavimas suinteresuotosioms šalims sudarant savanoriškus susitarimus.....	9
4.1.	Suinteresuotųjų šalių sąlyčio taškų išryškkinimas	9
4.2.	Kova su INT pažeidimais palaikant suinteresuotųjų šalių dialogus.....	10
4.3.	Suklastotų prekių pardavimo internetu problemos sprendimas	10
5.	Išvados.....	11

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI IR EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI

Didesnė intelektinės nuosavybės teisių apsauga vidaus rinkoje

1. INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ APSAUGA. ILGALAIKIO ĮSIPAREIGOJIMO ĮGYVENDINIMAS

Šiuolaikinėje žinių visuomenėje intelektinės nuosavybės teisės (INT) yra gyvybiškai svarbus įmonės turtas, nes jas naudojant skatinamas inovatyvumas ir kūrybingumas užtikrinant sąžiningą investicijų grąžą. INT atlieka vis svarbesnį vaidmenį, nes jas naudojant skatinamas ekonomikos augimas apsaugant išradėjus, kūrėjus ir menininkus ir jiems suteikiant galimybes gauti naudos iš komercinės savo kūrinių vertės. Taip susidaro esminis verslo plėtros, žinių ir tolesnio inovacijų diegimo ciklas. Be to, teigiamą poveikį vartotojams visų pirma gali turėti prekių ženklai, nes daugeliu atveju jie rodo kokybę ir garantiją, kad perkami produktai ir paslaugos yra autentiški, saugūs ir patikimi.

ES įsisteigusios kai kurios didžiausios ir sėkmingiausios veikiančios pasaulio įmonės, kurios INT laiko vienu iš brangiausių komercinės nuosavybės objektų. Tačiau bendrojoje rinkoje INT yra lygiai taip pat svarbios mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI), kurios naudojasi INT siekdamos apsaugoti savo nematerialųjį turtą ir gauti galimybę pasinaudoti gyvybiškai svarbiu verslo pradžios finansavimu ir rizikos kapitalu. Labai svarbu, kad Europos Sąjunga ir toliau remtų šią aplinką diegdama aukšto standarto bendruosius intelektinės nuosavybės principus, kuriais būtų apsaugomos ir kuriamos galimybės reikštis Europos talentams.

Tai, kad INT vertė vis didėja, rodo sėkmę. Tačiau dėl to jos tampa patrauklios prekių klastotojams ir kitiems INT pažeidėjams, kurie dažnai turi gerą finansavimą ir yra organizuoti aukštos kvalifikacijos verslininkai, veikiantys pramoniniu mastu. Šie pažeidėjai naudojami visais technologijų ir prekybos privalumais taikydami šiuolaikinius verslo modelius nelegalių prekių gamybai, platinimui ir pardavimui kontroliuoti visose šalyse ir žemynuose. Internetas yra viena iš priemonių, naudojamų pasaulinei nelegalių prekių rinkai skatinti, o dėl to stabdomas inovacijų diegimas ir kyla grėsmė esamoms darbo vietoms.

Europoje prekių klastojimas ir piratavimas¹ verslui daro labai didelę ir žalingą įtaką, ir ši problema gali dar išaugti dėl pastarojo ekonomikos nuosmukio ir vis didesnės parduodamų suklastotų produktų įvairovės. Nors paprastai klastojamos prabangos prekės, mados produktai, muzika ir filmai, šiandien prekių klastojimas ir piratavimas susijęs su įvairesnėmis masinio vartojimo prekėmis, kaip antai: maisto produktai, kosmetika, higienos produktai, atsarginės automobilių dalys, žaislai ir įvairių rūšių techninė ar elektros įranga². Todėl kyla

¹ Šiame komunikate sąvoka „prekių klastojimas ir piratavimas“ turėtų būti suprantama kaip apimanti visų intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus, kaip nurodyta Komisijos pranešime dėl Direktyvos 2004/48/EB 2 straipsnio; OL L 94, 2005 4 13, p. 37.

² Naujausioje Komisijos parengtoje Bendrijos muitinių veiksmų ataskaitoje perspėjama, kad grėsmė vartotojų sveikatai ir saugai staigiai didėja – konfiskuotų prekių 2008 m. padaugėjo daugiau nei dvigubai iki 178 mln., iš kurių maždaug 20 mln. (arba 11 % sulaikytų prekių) ES piliečių sveikatai ir saugai galimai pavojingos; IP/09/1106, 2009 7 9.

rizika Europos piliečių sveikatai ir saugai. Visų pirma padirbti vaistai³ kelia vis didesnę susirūpinimą⁴. Komisija bendrojoje rinkoje įgyvendino teisinę sistemą, kurioje yra priemonių sąžiningai, veiksmingai ir proporcingai apsaugoti INT. Vienas iš kertinių šios sistemos akmenų – INT gynimo direktyva⁵. Joje suderinta valstybių narių teisė, kiek tai susiję su civilinėmis visų INT gynimo priemonėmis, o pasiūlymas dėl baudžiamųjų sankcijų šiuo metu aptariamas Taryboje⁶.

Dar vienas teisinės sistemos ramstis – ES muitinės veiksmų reglamentas, kuriuo leidžiama sulaikyti prekes, kurios, kaip įtariama, pagamintos pažeidžiant INT⁷. Šiuo metu Komisija konsultuojasi su valstybėmis narėmis ir suinteresuotosiomis šalimis, kaip būtų galima dar patobulinti šį reglamentą.

Kadangi pagrindiniai teisės aktai jau priimti, dabar Komisija siūlo reglamentavimo sistemą papildyti papildomomis neteisinėmis priemonėmis, kurios atitiktų 2008 m. rugsėjo 25 d. Konkurencingumo tarybos rezoliuciją dėl išsamaus Europos kovos su prekių klastojimu ir piratavimu veiksmų plano.

Atsižvelgiant į tai būtina paremti mažąsias ir vidutines įmones. 2007 m. Komisijos vardu atlikta apklausa patvirtino, kad INT pažeidimai kelia didelių problemų Europos MVĮ, iš kurių daugeliui trūksta išteklių ir pinigų imtis teisinių priemonių prieš pažeidėjus⁸. Todėl Komisija didžiausią dėmesį skiria paramai šioje srityje didinti atsižvelgdama į tai, kokia svarbi vieta INT ir žinių valdymui skirta 2005 m. atnaujintoje Lisabonos strategijoje. Komisijos įsteigta patariamoji ekspertų grupė 2009 m. balandžio mėn. galutinėje ataskaitoje pateikė rekomendacijas dėl MVĮ reikalingos paramos⁹. Atsižvelgdama į ataskaitos išvadas, Komisija vykdys kelis susijusius projektus siekdama padėti MVĮ įtraukti INT į savo inovacijų strategijas ir verslo planus.

Žvelgdama plačiau Komisija parengė ilgalaikę INT apsaugos trečiosiose šalyse strategiją¹⁰. Pagal šią strategiją sudarytas vadinamųjų prioritetinių šalių sąrašas, kuris reguliariai atnaujinamas¹¹. Kitos pagrindinės iniciatyvos – derybos dėl prekybos susitarimo dėl kovos su prekių klastojimu (angl. ACTA) ir ES bei Kinijos veiksmų planas didinti muitinių bendradarbiavimą ginant INT. Be to, Komisija sukūrė Kinijos INT MVĮ pagalbos tarnybą. Ši tarnyba MVĮ suteikia verslo priemonės, joms reikalingas norint sukurti IN teises ir valdyti su tuo susijusią riziką.

Taip pat būtina konsoliduoti viešojo ir privataus sektorių partnerystes. 2008 m. gegužės mėn. kartu su Europos Parlamento nariais surengta aukšto lygio konferencija prekių klastojimo ir piratavimo klausimais siekiant pradėti taikyti tvarią ES strategiją skatinant didesnę

³ Žr. <http://www.ip-talk.eu/?p=607> akcijos „Medi-Fake“ rezultatus (2009 m. vasario mėn.) – sulaikyta daugiau kaip 34 mln. nelegalių vaistų.

⁴ <http://www.interpol.int/Public/ICPO/PressReleases/PR2008/PR200865.asp> ir <http://www.icc-ccs.co.uk/bascap/article.php?articleid=780>.

⁵ Direktyva 2004/48/EB, 2004 4 29; OL L 157, 2004 4 30, p. 16.

⁶ COM(2006) 168, 2006 4 26.

⁷ 2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003; OL L 196, 2003 8 2, p. 7.

⁸ Technopolis, „Effects of counterfeiting on EU SMEs“.

⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/doc/Counterfeiting_Main%20Report_Final.pdf

¹⁰ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/ipr_report.htm.

¹¹ COM(2004) 749, 2004 11 8; OL C 129, 2005 5 26, p. 3.

¹¹ http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/intell_property/ipr_epc_countries_en.htm.

aktyvumą¹². Po konferencijos paskelbta Komisijos Europos pramoninės nuosavybės teisių strategija¹³ ir priimta Konkurencingumo tarybos rezoliucija dėl išsamaus Europos kovos su prekių klastojimu ir piratavimu veiksmų plano¹⁴. Tarybos išvadose patvirtinta, kad reikia geriau ginti INT bendrojoje rinkoje, teisės aktus papildant įvairiomis neteisinėmis priemonėmis. Taryba taip pat paragino Komisiją ir toliau skirti didelį dėmesį sienų kontrolei priimant 2009–2012 m. kovos su prekių klastojimu muitinės veiksmų planą. Šį planą Komisija parengė kartu su valstybėmis narėmis¹⁵.

2. SIEKIS SUPRASTI UŽDAVINIUS IR SUMAŽINTI PAVOJUS. ES PREKIŲ KLASTOJIMO IR PIRATAVIMO STEBĖSENOS CENTRAS

Surinkta daug įrodymų apie IN teisių pažeidimų plataus masto žalą. Tačiau sunkiau surinkti visapusišką informaciją, kuri padėtų nustatyti prioritetus ir veiksmingiau užtikrinti teisių apsaugą, taip sudarant sąlygas geriau bendradarbiauti ir formuoti faktais pagrįstą politiką.

2006 m. Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (angl. OECD) pranešime¹⁶ nurodyta, kad vienas iš didžiausių vyriausybės ir įmonėms kylančių uždavinių – gauti patikimą ir naujausią informaciją apie prekių klastojimo ir piratavimo mastą ir poveikį ekonomikai ir visuomenei, įskaitant užimtumą Europoje. Nors kai kuriuose sektoriuose problemos mastas ir aprėptis analizuojami, naudojami skirtingi metodai ir šaltiniai, todėl palyginamų duomenų nėra.

Be to, įvairios informacijos turi nacionalinės teisių apsaugos įstaigos, Europos ir nacionaliniai IN biurai ir įvairios profesionalios verslo organizacijos. Šiuos duomenis dažnai sunku palyginti. Vienas iš patikimesnių turimų informacijos šaltinių, kurį skelbia Komisija, pagrįstas prie ES sienos muitinėje sulaikytų prekių metiniais duomenimis¹⁷. Vis dėlto prie sienos sulaikytos prekės rodo tik dalį bendro vaizdo, nes jos susijusios tik su prekėmis, kurios įvežamos į ES teritoriją arba išvežamos iš jos. Būtina plėsti bendrą žinių bazę siekiant iki galo įvertinti prekių klastojimo ir piratavimo pasekmes ekonomikai ir visuomenei ir suprasti, kodėl kai kurie produktai, sektoriai ir geografinės teritorijos Europos Sąjungoje yra pažeidžiamesni negu kiti. Visapusiški ir palyginami duomenys taip pat padės nustatyti bendrus prioritetus ir programas, teisių gynimo tikslus ir konkretesnes vartotojų informavimo kampanijas.

Todėl Konkurencingumo taryba pasisakė už tai, kad būtų įsteigtas Europos prekių klastojimo ir piratavimo stebėsenos centras kaip pagrindinė ES priemonė siekiant „sudaryti sąlygas naudojantis duomenimis, kuriuos norės pateikti viešasis ir privatusis sektorius, reguliariai atlikti prekių klastojimo bei piratavimo masto įvertinimą ir tikslesnę šių reiškinių analizę“¹⁸.

¹² Žr. pranešimą spaudai IP/08/652.

¹³ COM(2008) 465, 2008 7 16.

¹⁴ 2008 m. rugsėjo 25 d. Tarybos rezoliucija, OL C 253, 2008 10 4, p. 1.

¹⁵ OL C 71, 2009 3 25, p. 1.

¹⁶ OECD; „The Economic Impact of Counterfeiting and Piracy“ (2006 m.); <http://www.oecd.org/sti/counterfeiting>.

¹⁷ ES muitinės priemonių, skirtų intelektinės nuosavybės teisių apsaugai, ataskaita; Priemonių rezultatai prie ES sienos – 2008 m. (angl. *Report on EU Customs enforcement of intellectual property rights; results at the European border – 2008*); http://ec.europa.eu/taxation_customs/.

¹⁸ Žr. 14 išnašą *supra*, 15 punktą.

2.1. INT apsaugos rėmimas teikiant visapusišką informaciją ir dalijantis gerąja patirtimi

Šiuo metu Komisija kuria stebėsenos centrą, kuris būtų pagrindinė pagalbinė priemonė su visais INT pažeidimais susijusiai informacijai ir duomenims rinkti, stebėti ir platinti. Tačiau stebėsenos centras turėtų atlikti kur kas didesnę vaidmenį ir tapti nacionalinių valdžios institucijų ir suinteresuotųjų šalių atstovų platforma, skirta keistis idėjomis ir profesinėmis žiniomis apie gerąją praktiką, rengti bendras teisių apsaugos strategijas ir teikti rekomendacijas politikos formuotojams.

Tam, kad stebėsenos centras taptų visos Europos žinių šaltiniu ir pagrindine INT apsaugos srityje veikiančių suinteresuotųjų šalių ir viešųjų institucijų pagalbine priemone, Komisija, valstybės narės ir privatus sektorius turės glaudžiai bendradarbiauti. Todėl siekiama visos ES viešojo ir privataus sektoriaus atstovus sudominti ir įtikinti bendradarbiauti su vartotojais, kad būtų galima plačiau suprasti problemas. Taip bus lengviau parengti praktinius sprendimus, konkretnes informavimo strategijas ir aktyvesnio bendradarbiavimo veiksmus. Svarbus šio darbo rezultatas būtų viešai prieinama Komisijos kasmet teikiama ataskaita, kurioje būtų specifinė esminių darbo sričių informacija.

Visų pirma stebėsenos centras:

- padės pagerinti nepriklausomos ir patikimos informacijos ir duomenų rinkimą ir naudojimą;
 - parengdamas etaloninę metodiką su INT pažeidimais susijusiems nepriklausomiems duomenims rinkti, analizuoti ir skelbti, kad informacija būtų renkama objektyviai ir proporcingai;
 - išsamiai analizuodamas ir reguliariai vertindamas ekonomines ir socialines pasekmes, įskaitant poveikį inovacijų diegimui, konkurencingumui ir užimtumui Europoje, organizuoto nusikaltamumo vaidmenį ir pavojus Europos piliečių sveikatai ir saugai;
 - naudodamas visapusiškus iš viešųjų institucijų ir privačių organizacijų gautus duomenis INT apsaugos visoje vidaus rinkoje privalumams ir trūkumams įvertinti;
 - reguliariai teikdamas specialias ataskaitas vidaus rinkos pažeidžiamumui nustatyti, grėsmėms ir uždaviniams pabrėžti ir faktais pagrįstoms teisių apsaugos strategijoms vykdyti. Viešai skelbiamos ataskaitos bus patikimas žinių šaltinis ir taps pagrindinėmis prioritetų nustatymo ir pažangos matavimo priemonėmis;
- propaguos ir skleis gerąją patirtį viešosioms institucijoms;
 - nustatydamas ir vertindamas INT apsaugos koordinavimą valstybėse narėse;
 - propaguodamas ir sklisdamas gerąją patirtį, visų pirma imdamasis inovatyvių ir sėkmingų bendradarbiavimo iniciatyvų įvairiose teisių apsaugos institucijose ir kitose svarbiose nacionalinėse institucijose;

- nurodydamas ir registruodamas įvairiose valstybėse narėse vykdomas teisių apsaugos mokymo programas ir skleisdamas gerąją patirtį;
- skatindamas, kad viešojo sektoriaus finansuojamuose projektuose nebūtų niekaip pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės;
- skatindamas viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą, visų pirma kiek tai susiję su teisių apsaugos agentūrų informavimu ir mokymu;
- skleis sėkmingas privataus sektoriaus strategijas;
 - nurodydamas ir vertindamas sėkmingas privataus sektoriaus kovos su prekių klastojimu ir piratavimu strategijas ir veiksmus ir skleisdamas gerąją patirtį;
 - užmegzdamas ryšius su įvairiomis prekių platinimo grandinės suinteresuotosiomis šalimis, kaip antai: prekybos mugių organizatoriais, transporto ir logistikos įmonėmis ir mokėjimo paslaugų teikėjais;
 - skatindamas pastangas didinti intelektinės nuosavybės teisių kokybę, kad būtų galima jas veiksmingai apsaugoti;
 - nurodydamas sėkmingas visuomenės informavimo kampanijas, rengdamas strategijas ir iniciatyvas ir skleisdamas gerąją patirtį visuose ekonomikos sektoriuose ir visose šalyse;
 - tirdamas, kaip informuotumas ir švietimas INT klausimais gali būti skatinamas tarp jaunimo;
- nurodys, skelbs ir siūlys pagrindinių problemų sprendimus;
 - vertindamas ir pabrėždamas problemas specifinėse geografinėse teritorijose ir specifiniuose sektoriuose ir teikdamas rekomendacijas politikos formuotojams, teisių apsaugos agentūroms ir suinteresuotosioms šalims.

2.2. Stebėsenos centro, kaip suinteresuotosioms šalims ir valstybėms narėms skirtos platformos, kūrimas

Rezoliucijoje Taryba pasiūlė, kad stebėsenos centras būtų pagrįstas egzistuojančiomis Komisijos struktūromis, kad jis būtų nesudėtingos struktūros ir lankstus ir prireikus pasitelktų išorės ekspertus. Todėl Komisija suteiks pagrindinius administracinius išteklius. Tačiau valstybių narių atstovai ir suinteresuotosios šalys atliks būtiną vaidmenį stebėsenos centrui veikiant ir siekiant nustatytų tikslų.

Valstybių narių bus paprašyta paskirti po nacionalinį atstovą, o suinteresuotųjų šalių dalyvavimas turės būti susietas su įvairiomis Europos ir nacionalinėmis įstaigomis, atstovaujančiomis įvairiems ekonomikos sektoriams, kurie labiausiai susiję su kova su prekių klastojimu ir piratavimu ir kurie turi didžiausios šios srities patirties. Europos vartotojai taip pat turės būti tinkamai atstovaujami ir bus pakviesti aktyviai dalyvauti. Taip stebėsenos centras galėtų padėti vartotojams tapti aktyviais ir atsakingais partneriais. Be to, ypatingą dėmesį reikia skirti MVĮ atstovavimui.

3. VISOS EUROPOS ADMINISTRACINIO BENDRADARBIAVIMO SKATINIMAS

Siekiant užtikrinti nuoseklią ir veiksmingą INT apsaugą visoje vidaus rinkoje, reikia gerinti įvairių teisių apsaugos institucijų administracinį bendradarbiavimą. Dėl tarptautinio INT pažeidimų pobūdžio geresnis vidaus tarpvalstybinis bendradarbiavimas nėra tik teisės aktais nustatytas įsipareigojimas, bet ir akivaizdi būtinybė; turint omenyje, kad administracinis bendradarbiavimas jau vykdomas muitinės srityje, jis turėtų būti plėtojamas ir kitose srityse, kuriose yra akivaizdus jo poreikis¹⁹.

Kalbant apie intensyvesnį administracinį bendradarbiavimą INT apsaugos klausimais taip pat reikėtų atsižvelgti į platesnes Komisijos ir valstybių narių partnerystės įgyvendinant vidaus rinką be sienų aplinkybes²⁰. Todėl, siekiant skatinti sparčius informacijos apie įtartinus produktus, gamybos vietas, platinimo maršrutus ir pagrindinius pardavimo taškus mainus, būtina įsteigti veiksmingą ryšių palaikymo padalinių tinklą visoje ES. Taip bus sukurta sinergija, kuri savo ruožtu padės koordinuoti nacionalinę politiką ir teikti savitarpio pagalbą.

Taip pat būtina valstybėse narėse gerinti institucijų, susijusių su INT apsauga, veiklos koordinavimą. Siekdamos užtikrinti veiksmingus informacijos mainus, nacionalinės institucijos turi reguliariai palaikyti ryšius tarpusavyje ir su svarbiomis privataus sektoriaus įstaigomis. Todėl valstybės narės raginamos paskirti nacionalinius koordinatorius, kurie turėtų tvirtai nustatytus įgaliojimus ir kurie derintų INT apsaugos klausimus tarp atitinkamų nacionalinių teisių apsaugos agentūrų. Šie nacionaliniai koordinatoriai turėtų turėti tiesioginį ryšį per centrinę sistemą ir veikti kaip pramonės įstaigoms skirti centriniai ryšių palaikymo padaliniai, palaikantys ryšius su suinteresuotosiomis šalimis ir lengvinantys tarpvalstybinį bendradarbiavimą.

Labai svarbus nacionalinių intelektinės nuosavybės biurų, kurie yra nacionaliniai INT kompetencijos centrai, indėlis. Jie gali atlikti vertingą vaidmenį kurdami platformas ir strategijas darniai koncepcijai propaguoti ir gerajai patirčiai skleisti. Šis vaidmuo galėtų padidėti priskyrus naujas funkcijas, kaip antai: informavimas, speciali parama MVĮ ir koordinavimas. Kiti tarptautiniai intelektinės nuosavybės centrai, pvz., Europos patentų tarnyba, taip pat gali norėti pasidalyti savo kompetencija ir gerąja patirtimi. Be to, kiek tai susiję su prekių ženklais ir dizainu, Vidaus rinkos derinimo tarnybos ir nacionalinių biurų bendradarbiavimas galėtų dar plėstis, kad apimtų ES bendradarbiavimą ir būsimas teisių apsaugos programas ir veiksmus.

3.1. Nacionalinių struktūrų ir sistemų skaidrumo didinimas

Reikėtų padidinti nacionalinių struktūrų skaidrumą siekiant tarpvalstybiniu mastu paremti suinteresuotąsias šalis, visų pirma MVĮ. Po visapusiškos konsultacijos, kurioje dalyvavo ir informaciją pateikė visos valstybės narės, Komisija šiuo metu analizuoja valstybių narių įgyvendintas kovas su INT pažeidimais struktūras. Vėliau bus parengta ataskaita, kurioje bus apibendrintos esamos sistemos ir strategijos ir pateikti gerosios patirties rodikliai. Ši ataskaita bus pateikta suinteresuotųjų šalių ir valstybių narių susitikimuose dėl stebėsenos centro antroje 2009 m. pusėje.

¹⁹ EB sutarties 10 straipsnis; Direktyvos 2004/48/EB 19 straipsnis.

²⁰ 2009 m. birželio 29 d. Komisijos rekomendacija 2009/524/EB dėl priemonių, skirtų bendrosios rinkos veikimui gerinti; OL L 176, 2009 7 7, p. 17.

3.2. Tarpvalstybinio bendradarbiavimo skatinimas naudojantis šiuolaikinėmis informacijos mainų priemonėmis

Siekiant skatinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą labai svarbu geriau keistis naujausia informacija. Rezoliucijoje Konkurencingumo taryba paragino Komisiją sukurti greito keitimosi esmine informacija tinklą, pasitelkiant nacionalinius ryšių palaikymo padalinius ir naudojantis šiuolaikinėmis informacijos mainų priemonėmis.

Siekiant įgyvendinti šį tikslą reikės sukurti elektroninę informacijos apie INT pažeidimus vidaus rinkoje mainų tinklą, kuriuo naudotųsi įvairios nacionalinės įstaigos, įskaitant įvairias teisių apsaugos agentūras ir nacionalinius intelektinės nuosavybės biurus. Šis tinklas turės:

- suteikti galimybę realiuoju laiku keistis informacija apie prekes ir paslaugas, kuriomis pažeidžiamos INT, vidaus rinkoje;
- suteikti galimybę nedelsiant keistis išpėjimais dėl specifinių produktų, tendencijų ir galimų grėsmių;
- sudaryti sąlygas nacionalinėms institucijoms įveikti kalbos barjerus.

Remdamasi patirtimi, įgyta diegiant kitas vidaus rinkos sistemas, kaip antai: Vidaus rinkos informacinę sistemą (angl. IMI)²¹ ir rinkos priežiūros informacinę sistemą (angl. ICSMS)²², Komisija šiuo metu analizuoja, kaip galėtų būti sukurta moderni sistema, kuri geriausiai patenkintų naudotojų poreikius naudojantis esminės informacijos, kuria dalijamasi ir keičiamasi, sąsaja, ir kaip ji galėtų būti pagrįsta esamais tinklais, pvz., IMI.

4. BENDRAMINČIŲ TELKIMASIS. TARPININKAVIMAS SUINTERESUOTOSIOMS ŠALIMS SUDARANT SAVANORIŠKUS SUSITARIMUS

4.1. Suinteresuotųjų šalių sąlyčio taškų išryškkinimas

Kova su prekių klastojimu ir piratavimu nėra naudinga vien teisių savininkams – taip pat ginami ir kitų suinteresuotųjų šalių, kaip antai: importuotojų, prekybos mugių organizatorių, mažmenininkų, įskaitant e. prekybos platformas, interesai.

Prekių klastojimas ir piratavimas labai kenkia pasitikėjimui prekių ir paslaugų prekyba, visų pirma interneto arba tarpvalstybine prekyba. Įmonėms tai gali reikšti prarastas galimybes. Vartotojų atžvilgiu prekių klastojimas gali lemti nenorą kuo geriau pasinaudoti naujais prekių platinimo kanalais arba galimybe prekes įsigyti pigiau visoje vidaus rinkoje.

Be to, didelė suklastotų prekių, kurios gali pakenkti bet kurio Europos piliečio sveikatai ir saugai, kaip antai: vaistai, maisto produktai, kosmetika, higienos produktai, elektroninė ir techninė įranga, atsarginės automobilių dalys ir kt., įvairovė rodo, kad bendradarbiauti kovojant su šiuo vis platesniu reiškiniu naudinga visoms susijusioms šalims.

Todėl teisių savininkai ir kitos suinteresuotosios šalys turėtų būti skatinamos išnaudoti visas galimybes bendradarbiauti ir daugiau dėmesio skirti tam, kad atsižvelgiant į bendrą interesą su

²¹ <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5378/5970>.

²² <http://www.icsms.org/icsms/App/index.jsp>.

prekių klastojimu ir piratavimu būtų kovojama sutelkus jėgas, taip pat pasinaudojant galimomis teismo proceso alternatyvomis sprendžiant ginčus.

4.2. Kova su INT pažeidimais palaikant suinteresuotųjų šalių dialogus

Sutelkus dėmesį į bendrus interesus turėtų būti įmanoma padėti suinteresuotosioms šalims sudaryti savanoriškus susitarimus ir taip rasti praktiškus problemų sprendimus. Savanoriški kovos su prekių klastojimu ir piratavimu susitarimai vietoje suinteresuotosioms šalims gali suteikti lankstumo greitai prisitaikyti prie naujų technologijų pokyčių. Be to, pagal šią koncepciją pačioms suinteresuotosioms šalims suteikiamos galimybės nustatyti optimalias priemones, visų pirma rasti technologinius problemų sprendimus. Be to, savanoriškus susitarimus gali būti lengviau išplėsti už ES ribų ir jie gali būti gerosios patirties pagrindas pasauliniu mastu kovojant su prekių klastojimu ir piratavimu.

Norėdamos susitarti dėl savanoriškų susitarimų ir juos įgyvendinti, suinteresuotosios šalys privalo pradėti konstruktyvius dialogus, didžiausią dėmesį skirdamos konkrečioms problemoms ir veiksmingiems praktiniams jų sprendimams, kurie turi būti realistiški, harmoningi, proporcingi ir sąžiningi visų šalių atžvilgiu. Visi savanoriški sektorių vidaus sprendimai turi atitikti esamą teisinę sistemą ir neturėtų niekaip pažeisti pagrindinių ES piliečių teisių (kaip antai: saviraiškos ir informacijos laisvės, teisės į privatumą ir asmens duomenų apsaugą²³) ir teisinių ES lygmens derybų. Komisija siūlosi veikti kaip šių suinteresuotųjų šalių dialogų konkrečiomis temomis koordinatorė, t. y. kviešti šalis susitikti, organizuoti susitikimus, teikti administracinę ir logistinę paramą ir prireikus užtikrinti sąžiningą visų susijusių skirtingų interesų pusiausvyrą, įskaitant teisėtas ES piliečių teises ir lūkesčius. Komisija atidžiai stebės savanoriškų susitarimų rengimą ir veikimą ir prireikus yra pasirengusi ateityje svarstyti kitas šio klausimo sprendimo galimybes.

4.3. Suklastotų prekių pardavimo internetu problemos sprendimas

Pirmiausia Komisija pradėjo suinteresuotųjų šalių dialogą suklastotų prekių pardavimo internetu klausimu. Nors internetas savaime nėra suklastotų prekių šaltinis, vis dėlto jis tapo svarbia jų pardavimo priemone visame pasaulyje. Internetas tapo viena iš patraukliausių suklastotų prekių pardavimo priemonių dėl pasaulinio masto ir prieinamumo, galimybės prekiautojams likti anonimiškiems ir galimybės labai greitai pateikti ir pašalinti pasiūlymus. Dėl nepaprasto šio reiškinio augimo tai yra viena iš prioritetinių veiksmų sričių. Savanoriški susitarimai šioje srityje taip pat yra perspektyviausi, turint omenyje sparčią technologijų pažangą ir iš to išplaukiančią būtinybę taikyti praktinius technologinius sprendimus.

Tiek prekių ženklų savininkai, tiek interneto įmonės tai pripažino ir išipareigojo bendrai ieškoti išeičių. Todėl Komisija suorganizavo struktūrinį suinteresuotųjų šalių dialogą abipusiam supratimui palengvinti ir problemų sprendimams, kurie atspindės visų šalių interesus, rasti. Jau įvyko nemažai susitikimų specifiniams klausimams, susijusiems su suklastotų prekių pardavimu internetu, spręsti. Tolesni susitikimai numatyti iki metų pabaigos – tuomet galėtų būti pasirašytas susitarimo memorandumas, kuriame būtų aptarti tokie klausimai, kaip teisės pažeidžiančių pasiūlymų teikimo ir pardavėjų veiklos prevencija, jų nustatymas ir pašalinimas (pvz., pranešimo ir turinio šalinimo procedūros) iš interneto platformų. Tačiau jei dėl savanoriškų susitarimų nebus įmanoma susitarti, Komisija turės

²³ Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7, 8 ir 11 straipsniai; OL C 303, 2007 12 14, p. 4.

apsvarstyti galimybę taikyti teisines priemones, visų pirma atsižvelgiant į Intelektinės nuosavybės teisių gynimo direktyvą²⁴.

5. IŠVADOS

Intelektinės nuosavybės teisės yra kertiniai konkurencingos, vertę kuriančios žinių visuomenės akmenys, nes jas naudojant skatinama kurti, diegti inovacijas ir užsiimti prekyba. INT pažeidimai daro didelę žalą ekonomikai, o vis gausėjant suklastotų produktų šiuo metu kyla tikra grėsmė vartotojų sveikatai ir saugai. Todėl tiek suinteresuotosioms šalims, tiek vartotojams naudinga turėti poreikius atitinkančią, tvirtą, proporcingą ir sąžiningą teisių apsaugos sistemą.

Komisija siekia tai užtikrinti esamą reglamentavimo sistemą papildydama neteisinėmis priemonėmis, kad teisių apsauga būtų bendresnė ir konkretesnė visoje vidaus rinkoje, visų pirma:

- remdama teisių apsaugą veikiant ES prekių klastojimo ir piratavimo stebėsenos centrui;
- skatindama administracinį bendradarbiavimą visoje vidaus rinkoje;
- tarpininkaudama suinteresuotosioms šalims sudarant savanoriškus susitarimus.

Komisija įsitikinusi, kad šiomis priemonėmis bus reikšmingai sustiprinta kova su prekių klastojimu ir piratavimu, atsižvelgiant į jos svarbą Europos piliečiams, įmonėms ir visai ekonomikai.

²⁴ Žr. 5 išnašą *supra*.